

להיוולד מחדש

ואֵלֶּה תּוֹלְדוֹת אֶהְרֹן וּמֹשֶׁה

(במדבר ג,א)

פרשתנו נפתחת במניין שמות בני-ישראל¹. בהמשך הדברים אומרת התורה: "ואלה תולדות אהרן ומשה"², אולם בהמשך מפורטים רק בני אהרן ולא בניו של משה. נשאלת אפוא השאלה, מדוע התורה מכנה את בני אהרן בתואר "תולדות אהרן ומשה"?

אומרת על כך הגמרא³: "כל המלמד בן חברו תורה, מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו... אהרן ילד ומשה לימד, לפיכך נקראו על שמו". כלומר, משה רבנו התמסר במיוחד לבני אהרן ולימדם תורה, ולכן נקראו בני אהרן "תולדות אהרן ומשה".

שני אבות?

השאלה הנשאלת היא, איך אפשר לכתוב על בני אהרן "תולדות אהרן ומשה", כאילו זיקתם אל אהרן אביהם זהה לחלוטין לזיקתם אל משה; הלוא אהרן הוא אביהם-מולידים ממש, ואילו משה רק לימדם תורה והם נחשבים בניו רק בבחינת "מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו"?!

זאת ועוד: הלוא משה רבנו לימד תורה לא רק את בני אהרן, אלא את כל בני-ישראל; מדוע אפוא לא נחשבים כל ישראל בניו של משה? עלינו לומר אפוא, שמשה רבנו לימד את בני אהרן בדרך מיוחדת במינה, שבגללה הם נחשבים בניו, ממש כפי שהם בני אהרן אחיו.

(1) במדבר א,ב ואילך.

(2) במדבר ג,א.

(3) סנהדרין יט,ב.

שינוי במציאות

הסבר הדבר טמון בהמשך הפסוק: "ביום דיבר ה' את משה בהר-סיני". מעמד הר-סיני חולל שינוי מהותי בנפשם של בני-ישראל. קודם לכן היו עם ככל העמים, אבל על-ידי מתן התורה הובדלו מכל העמים ונעשו "ממלכת כהנים וגוי קדוש"⁴.

באמצעות הכוח הזה – שניתן בהר-סיני, ושבאמצעותו שינה הקב"ה את עם-ישראל שינוי מהותי ויסודי – חולל גם משה רבנו שינוי מהותי בנפשם של בני אהרון. אמנם הוא למד תורה עם כל בני-ישראל, אבל זה היה מצד הציווי שנצטווה מאת הקב"ה למסור את התורה לכל ישראל. לעומת זאת, עם בני אהרון למד באופן מיוחד והתמסר אליהם בכל נפשו, עד שעל-ידי כך נעשו בבחינת בניו ממשי.

יש לנו כוח

אם כך, איך אפשר ללמוד מזה ש"כל המלמד את בן חברו תורה... כאילו ילדו"; הלוא זהו כוח מיוחד שניתן למשה בהר-סיני והדבר קשור גם-כן להתמסרות מיוחדת של משה רבנו אל בני אהרון?

התשובה היא, שאכן, אין לנו הכוח שהיה למשה רבנו, להגיע לכך שבן הזולת ייחשב בן ממש. האפשרות העומדת לפנינו היא רק בבחינת "מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו". הואיל ובכל-זאת התורה שאנו מלמדים ניתנה בהר-סיני, יש בה הכוח שהמלמד את בן חברו תורה ייחשב לו הדבר "כאילו ילדו", שכן בתורה יש כוח לחולל חידוש במציאות הגשמית של העולם, ועל-ידי לימוד התורה פועלים כאילו 'הולדה' במציאותו של הזולת, עד שהוא כאילו נולד מחדש.

(לקוטי שיחות כרך כג, עמ' 8)

(4) שמות יט.ה"ו.